

Anarchisme vandaag

De strijd van anarchisten tegen hiërarchie, macht en onderdrukking vertakt zich vandaag de dag in verschillende "deelstrijden". Een deelstrijd is de focus op één punt van onderdrukking, waartegen men strijdt, aangezien onderdrukking, en het leed of onrecht dat ermee gepaard gaat, op heel veel verschillende niveaus en terreinen plaatsvindt. Het aantal deelstrijden is enorm, en ze lopen vaak door elkaar, en we benoemen hier enkele van de meest prominente deelstrijden die vandaag bestaan.

Ten eerste is er het (anarcho-) **syndicalisme**. Anarchisme ontstond, net als vele andere sociale politieke denkstromingen, in de 19e eeuw in de context van uitbuiting van arbeiders in het industriële Westen. Men verwierp het idee dat een eigenaar productiemiddelen en de opbrengst (winst) ervan kan bezitten. De productiemiddelen en de opbrengst ervan behoren toe aan de arbeiders; degenen die de machines besturen dus. Fabrieken moeten in de ogen van anarcho-syndicalisten toebehoren aan de arbeiders zelf, die zich niet-hiërarchisch organiseren in bestuursraden. Deze bestuursraden, die alle arbeiders van een fabriek omvatten, regelen al het wijlen en zeilen van de fabriek, en nemen contact op met andere zelfgeorganiseerde fabrieken om ontbrekende onderdelen of levensmiddelen te ruilen. In de praktijk organiseren/organiseerden de arbeiders zich in vakbonden, die via stakingen en sabotages de eigenaar hinderen in diens zoektocht naar winst. Het verschil met niet-anarchistische vakbonden is dat anarcho-syndicalisten geen kleine verbeteringen op de werkvloer

(compromissen met de baas) als einddoel zien, maar steeds blijven streven naar een revolutie om macht af te schaffen. De vakbond is een middel om de sociale strijd op de werkvloer te bewerkstelligen en mensen te laten kennismaken met niet-hiërarchisch samenwerken. Ook wordt de arbeid an sich bekritiseerd. Arbeid wordt daarbij gezien als bijvoorbeeld van 9u tot 5u loonarbeid (vaak "loonslavernij" genoemd) verrichten. Dat is dus het verrichten van een taak tegen de vrije wil van een individu; men moet werken, of men nu wil of niet. Hiertegenover wordt het vrije "werk" geplaatst, dat eerder gezien wordt als spel. Zodra iemand niet verplicht wordt tot het verrichten van een taak, is dit geen opdracht meer, maar een wens, en dus is het geen werk meer (zie eerder genoemd punt over motivatie). Werkjes die niemand graag doet, worden collectief verricht waardoor de last verminderd wordt. De vakbond

wil onderdrukking tegengaan en bewustzijn hier rond creëren, en zal ook racisme, seksisme e.d.m. op de werkvloer tegengaan.

Ten tweede is er het **antifascisme**. Antifascisme wordt breder opgevat dan de strijd tegen het historische fascisme en nazisme: het is de strijd tegen extreemrechts. Ook racisme en nationalisme worden door antifascisten bestreden. Fascisme en nazisme zijn inherent hiërarchisch en het lijkt ons duidelijk waarom anarchisten deze ideologieën willen verhinderen om macht te vergaren. Ook het tegengaan van racisme, de onderdrukking op basis van "ras" (lees: huidskleur), lijkt ons vrij evident. Nationalisme wordt tegengegaan omdat anarchisten staten verwerpen, en dus ook grenzen. Alle mensen zijn evenwaardig, dus waarom ze opdelen door grenzen? Deze grenzen creëren een wij-versus-zij-gevoel, wat rap overgaat in "wij zijn beter dan zij"; hiërarchisch denken dus.

Ten derde zijn er het feminisme en de **queer-gedachte**. Feminisme stelt dat man en vrouw gelijkwaardig zijn, en probeert seksisme (de onderdrukking op basis van geslacht) tegen te gaan. Dit gaat verder dan hetzelfde loon en dezelfde jobs voor beide geslachten (aangezien er ook kritiek is op werk is dit niet echt het strijdpunt voor anarcha-feministen): stereotypen en verwachtingspatronen voor beide geslachten worden bekritiseerd. De queer-gedachte bouwt hier op voort: zij stelt dat iedereen zijn/haar eigen identiteit moet

kunnen kiezen, over de maatschappelijke geslachtsgrenzen heen. Voor queers moet het o.k. kunnen zijn dat biologische mannen zich vrouw voelen en zich daar naar kleden (en omgekeerd). Er wordt gesteld dat er een continuüm is van 100% man (onbestaande) tot 100% vrouw (onbestaande) en dat iedereen zich ergens tussen de twee op die as bevindt. Sommigen zijn dus iets meer man, anderen meer vrouw, en sommigen bevinden zich tussen de twee in. Ook proberen ze de geslachtsgrenzen voor seksualiteit te doorbreken en vallen ze op persoonlijkheden, niet op "mannen" of "vrouwen". Als je iemand leuk vindt, waarom er geen seksuele of emotionele relatie mee aangaan, ongeacht diens geslacht? Ook is seksuele bevrijding een hedendaags thema voor anarcha-feministen en queers: iedereen zou zonder gêne zijn/haar eigen seksualiteit moeten kunnen beleven: de één vindt nu eenmaal orale, vaginale of anale seks wel of niet leuk, de andere geniet van monogame relaties of net met jan en alleman naar bed gaan. Sommigen voelen oprechte affectie voor meerderen. Niemand heeft last van deze seksuele voorkeuren zolang de seksuele handelingen consensueel gebeuren, dus waarom zou men elkaar erover moeten beoordelen?

Vervolgens zijn er **ecologie** en het **veganarchisme**. Beiden vetrekken vanuit hetzelfde grondidee: dat de mens niet meerwaardig is tegenover de rest van de wereld. Ze proberen de hiërarchie van mens boven al de rest te doorbreken, en plaatsen de mens als gelijkwaardige tussen andere dieren, en planten. De ecologische anarchisten keren zich vooral tegen ontbossing en voor het behoud van de natuur, waar de veganarchisten de menselijke onderdrukking van niet-menselijke dieren

tegengaan. De overkoepelende term voor onderdrukking op basis van soort (plant, dier, zwam, ...) is speciëcisme. Het doel is niet enkel de beëindiging van de vernietiging van natuur en de onderdrukking van dieren door mensen, maar het idee bestrijden dat de mens (om gelijk welke reden: intelligentie, technologie, religie, ...) boven de rest staat. Er wordt een niet-hiërarchische en harmonische omgang met andere dieren en

planten beoogt.

Ook een thema waar veel anarchisten vandaag mee bezig zijn, is het **no border** idee. Dit bouwt voort op de kanting tegen staten en grenzen, en vertaalt zich vooral in strijd rond sans-papieren en deportaties. Aangezien anarchisten staten verwerpen, verwerpen ze ook het burgerschap en het moeten bezitten van identiteitspapieren om door een staat erkend te worden. Ook verwerpen ze grenzen, dus vinden ze dat iedereen zou moeten kunnen gaan en staan waar ze willen: de wereld is van iedereen, niet enkel van rijke westerlingen die over de middelen beschikken om op reis te gaan! Het opsluiten en deporteren van mensen omwille van het niet bezitten van papieren wordt als inhumain gezien, en deportaties worden zoveel mogelijk tegengegaan. Ook wordt er getracht sans-papieren en anderen politiek bewust te maken over het al dan niet bezitten van papieren en de normaliteit daarvan.

En ten slotte, nog een "hot item" waar veel anarchisten mee bezig zijn, is **kraken**. Enerzijds vertrekt dit vanuit woningnood, anderzijds vanuit het verwerpen van het idee dat men iets kan bezitten dat men niet gebruikt. Een huis dat leeg staat, wordt door de eigenaar niet gebruikt, dus waarom zouden anderen die er iets mee kunnen doen, het niet in gebruik nemen? Leegstaande huizen worden omgevormd tot leefruimte, en als het pand groot genoeg is, en de bewoners dit zien zitten, wordt er soms volxkeuken gehouden (goedkoop eten gekookt door vrijwilligers), bar, optredens, kunstexposities, filmavonden, knutselruimtes, buurtruimtes, dans- of sportruimtes, alles wat de creatieve geesten van de krakers of mensen rondom hen maar kunnen bedenken! Een thema dat hier op voortbouwt, is de strijd tegen **gentrificatie**. Gentrificatie kan gezien worden een vorm stadsontwikkeling. Hierbij worden chique huizen geplaatst in arme wijken, waarbij het idee is dat dit deze arme wijken "opwaardeert". In de praktijk worden de huizen in die wijken meestal duurder, waardoor de armen deze niet meer kunnen betalen, en moeten verhuizen naar andere plaatsen. Dit "wegjagen van armen" wordt door anarchisten beschouwd als machtsmiddel om ongewenste elementen te doen verdwijnen, en ze willen dit tegengaan.

Iets dat de laatste jaren grote invloed heeft gehad op het anarchisme, is het **insurrectionalisme**. Geen deelstrijd, ook niet echt een stroming, maar eerder een set van methodologieën: manieren om met de realiteit om te gaan en te proberen revolutie tegen autoriteit te verspreiden. Insurrectionalisten gaan er van uit dat opstanden goede momenten zijn om revolutionaire ideeën te verspreiden. Ze gaan dus actief op zoek naar

barstjes in de muur van de staat om hier rake klappen op te geven: ze zoeken naar plaatsen waar er onvrede heerst en proberen daar revolte tegen het systeem te verspreiden. Ook vinden ze dat de revolutie "elke" dag gevoerd moet worden: in plaats van te wachten tot het kapitalisme vanzelf instort of de massa's voor revolutie groot genoeg zijn, zeggen insurrectionalisten dat de strijd tegen de staat vandaag al moet beginnen, elk moment is goed voor een aanval op datgene wat ons onderdrukt. Ook proberen ze de deelstrijden te overstijgen en een "totaalstrijd" te voeren. Niet puntje per puntje (eerst ecologie, dan antifascisme, etc. etc. tot we uiteindelijk anarchisme bereikt hebben), maar strijd tegen de onderdrukking an sich, vertolkt door de staat en het kapitalisme. Wel stellen ze het voeren van strijd in projecten voor. In plaats van van hot naar her te springen, zoals sommige anarchisten doen (nu een deportatie tegenhouden, dan een bos gaan bezetten), zeggen ze dat je je best op één project focust en daar een tijdlang strijd rond probeert te voeren, tot het doel bereikt is of het project onhoudbaar of irrelevant wordt. Deze projecten worden volgens insurrectionalisten best aangevangen in informele affiniteitsgroepen, in plaats formele groepen zoals vakbonden, of vaste groepen met een naam (zoals het Anarchistisch Kollektief). Affiniteit wordt door insurrectionalisten begrepen als wederzijds gedeelde kennis, vertrouwen en perspectieven over de te bereiken doelen en te gebruiken methodes. Affiniteit is voor hen niet hetzelfde als vriendschap, en twee anarchisten kunnen gerust dikke vrienden zijn zonder politieke affiniteit te hebben met elkaar, of andersom. De twee gaan vaak echter hand in hand.

